

MANUŠ

— školski list Osnovne škole Manuš-Split — Broj 16 — Godina 2025.

SADRŽAJ

4	ŠKOLSKA DOGAĐANJA
4	Dani kruha
4	Biti učitelj na jedan dan
4	Taekwondo na školskom igralištu OŠ Manuš-Split
5	HIPPO 2024
6	Manuški kolendari
7	A di si ti?!
7	Humanitarni božićni buvljak
8	100. dan škole
9	Noć muzeja 2025.
9	3.b voli čitati
10	Vesele maškare
12	Manuški pub kvizovi
13	Gen Z akademija
14	Različiti, a jednaki
14	17. Manuški pričigini
16	Dan sporta
17	Matematički kutak
19	Budi i ti inženjer!
20	Izradi najbrži autić
21	Manuški šahisti
21	Šahovska simultanka
22	Večer poezije A. B. Šimića
24	STeam – izvannastavna aktivnost
26	Debatni klub Manuš
26	Školski orkestar i zbor
27	Kad srce kaže 'folklor'
29	Učenička zadruga Šegrtići
31	Školski volonterski klub
33	PROJEKTI
33	#MaliUčiteljiMedija
33	Wellbeing matters
34	S.O.S. – Stani, osvijesti, suoči se
44	INTERVJUI
44	Intervju s Pravobraniteljicom za djecu
47	Intervju s kuharicama Meri i Mihaelom
48	PUTOVANJA
48	Lanzarote – otok vječnog proljeća, vulkana, crnih plaža i kaktusa
52	NATJECANJA
54	IDOLI
54	Bruce Dickinson
55	PRAZNICI
55	Dražen – osvrt na film
56	Govor mržnje na splitskim ulicama
57	MRAVAC POLIGLOT

Dragi Mravcoljupci!

27. 11. 2024. održana je svečanost obilježavanja hrvatskog Dana kvalitete i dodjela Povelje HDK, a prvi put u 22 godine otkad se dodjeljuje ova povelja, dodijeljena je jednoj odgojno-obrazovnoj ustanovi i to našoj OŠ Manuš-Split. Povelja je dodijeljena za poseban doprinos u edukaciji i promociji kvalitete. Nismo puno iznenađeni tim priznanjem s obzirom na zajednički rad, trud i predanost svih nas svih ovih godina. Hvala svim učenicima, roditeljima, učiteljima i drugim djelatnicima naše škole bez kojih ništa od ovoga ne bi bilo moguće.

Iza nas je još jedna godina ispunjena brojnim izazovima, ali i uspjesima, a naglasak je ipak bio, i bit će u godinama koje slijede, na važnosti brige za mentalno zdravlje. Svi smo svjesni da su promjene, u digitalnom i stvarnom svijetu, postale neizbježne. No, važno je zapamtiti da je pravo zdravlje i sreća u onim odnosima koje gradimo uživo s obitelji, prijateljima, kolegama i učiteljima. Brinimo o sebi i drugima i okružimo se onima koji nas razumiju i podržavaju, jer samo u takvim odnosima možemo izgraditi čvrste temelje za dobro mentalno zdravlje.

U svijetu u kojem nas bombardiraju negativnim vijestima i senzacionalizmom, uzmite Mravac i uživajte u samo dobrim i pozitivnim vijestima, sastavcima, crtežima i fotografijama.

Urednica Ivana Goreta

DANI KRUHA

Za Dane kruha smo s učiteljicom Dijanom u učionici pekli vafle.

Najprije smo sastojke stavili u zdjelu i izmiksali tijesto. Onda smo tijesto ulijevali u pekač. Ispečene vafle mazali smo raznim namazima; netko čokoladnim, netko džemom. Svi smo uživali i lijepo se proveli.

Luka Perišić, 2.c

BITI UČITELJ NA JEDAN DAN

Povodom obilježavanja Dana učitelja (5. listopada) naše učenice Dora Aleksić, Leona Bajto, Ana Jelaska, Antea Ković i Dora Božanić postale su učiteljice na jedan dan pa su tako čitale priče, računale te pokazivale vršno odbijanje i ostale čari

odbojke svojim mladim kolegama. „Učiteljice“ su se odlično snašle u novim ulogama, a sve je zabilježio i montirao učenik Jakov Biličić. Pogledajte!

Ela Mateljan, 7.c

TAEKWONDO NA ŠKOLSKOM IGRALIŠTU OŠ MANUŠ-SPLIT

Plavi tatami i olimpijski pobjednici 30. 9. 2024. bili su prava atrakcija na školskom dvorištu OŠ Manuš-Split. Sestre Ana i Lucija Zaninović, Toni Kanaet i Matea Jelić učenicima su pokazali svoje olimpijske medalje osvojene u taekwondou i fotografirali se sa svima, a njihovi gosti iz Koreje demonstrirali su učenicima ovu borbilačku vještinu. Malo je reći da su svi prisutni bili oduševljeni.

Ivana Goreta

Demonstracija

Fotografiranje s osvajačima olimpijskih medalja

HIPPO - ENGLISH LANGUAGE OLYMPIAD 2024

Prošle godine od 23. do 26. rujna bio sam s učiteljicom Danijelom Erceg na svjetskom finalu HIPPO Olimpijade iz engleskog jezika u Assisi. Prošao sam na natjecanje direktno s državne razine, što je značilo da sam preskočio regionalnu (europsku) razinu natjecanja. Lijepo smo se zabavili razgledavajući Assisi. Upoznao sam nove ljude iz raznih država i lijepo se proveo družeći se s njima. U povratku smo stali razgledati i Rim, što mi se zaista svidjelo jer do tada tamo nika- da nisam bio. Samo natjecanje bilo je prilično

Delegacija iz Hrvatske

teško, no zadovoljan sam 17. mjestom kojeg sam osvojio. Ujedno sam bio i najbolje plasirani osmaš iz Hrvatske jer su u toj kategoriji sudjelovali i učenici iz prvog razreda srednjih škola. Sudjelovanje na HIPPO Olimpijadi preporučam svima koji vole engleski jezik i zahvaljujem svima koji su mi pomogli da ovo ostvarim.

Lav Mlinar, 8.b

Na pozornici s najbitnijim zastavama

Lav Mlinar s mentoricom Danijelom Erceg

MANUŠKI KOLENDARI

13. prosinca 2024. moj razred i ja sudjelovali smo na školskom božićnom sajmu. Novac koji smo zaradili, podijelili smo na dva dijela. S prvim dijelom smo kupili dvije lopte za razred, a s drugim slatkiše i slikovnice za djecu u Centru za odgoj i obrazovanje Slava Raškaj. Sve smo to lijepo umotali te se zaputiti posjetiti ih. Kada smo došli do ulaza, dočekala nas je jedna od djelatnica. Ona i učiteljica razmijenile su nekoliko riječi te smo ubrzo ušli. Unutra nas je dočekalo još nekoliko djelatnica i djeca puna iščekivanja. Sve smo ih pozdravili, predali im poklone i počeli s pjesmom. Kada smo završili s pjevanjem, djeca su nas gledala s velikim zanimanjem, a djelatnice pljeskale. Bilo je to nezaboravno iskustvo.

Ana Vrsalović, 4.c

U Centru za odgoj i obrazovanje Slava Raškaj

A DI SI TI?!

Kao i prethodnih godina naša je škola sudje-
lovala u humanitarnoj akciji „A di si ti?!“. Akciju
organizira udruga MoSt i sva sredstva prikupljena
idu za uređenje i radove u Centru za beskućnice/
ke te korisnicima u svim njihovim programima. Na
buvljaku smo sreli veliki broj škola, ali i političkih
stranki i raznih udruga. Bilo je oko 80 štandova i
na nekima smo vidali hranu poput graha ili dže-
ma, a na nekima igračke, priče... U akciji se pri-
kupilo ukupno 29.004,54 eura. Na našem štandu
(iako bi uvijek trebala biti barem dva s obzirom na
broj donacija) od jutra su se vrijedno izmjenjivali
učenici i učitelji. Našle su se tu razne priče, igrač-
ke, nakit, ukrasi... Ovo je bilo zanimljivo i zabavno
iskustvo, ali najveća je toplina u srcu kad znaš da
si svojom donacijom ili volontira-
njem na štandu nekoga usrećio u
to blagdansko vrijeme. Cijeli do-
gađaj popratilo je i naš Jakov Biličić
čiji se video našao i na službenim
stranicama Udruge.

Službeni aftermovie

Ela Mateljan, 7.c

Nasmijani i vedri od ranog jutra

HUMANITARNI BOŽIĆNI BUVLJAK

1. prosinca 2024. u dvorištu poliklinike Uglešić
održan je humanitarni buvljak. Naš razred je izra-
dio božićne čestitke na kojima je bio nacrtan
motiv jednog poznatog umjetnika. Umjetnik se
zove Vincent van Gogh, a djelo Zvezdana noć.
Osim tih čestitki izrađivali smo ekološke čestit-
ke i čestitke s anđelima. U posjet buvljaku došao

Uvijek spremni pomoći

je klaun Šarenko sa zanimljivim trikovima. Dobro smo se zabavili, posebno kad nam je klaun izrađivao balone. Na buvljaku se prodavalo puno knjiga, plišanaca, odjeće... Najbolje na buvljaku je što se prikupljenim novcem pomaže potrebitima. Uživali smo u tom danu i veselimo se budućim buvljacima.

**Manuela Bartulović i
Maja Blažević, 3.a**

S balonima klauna Šarenka

Čestitke 3.a

100. DAN ŠKOLE

Projekt 100. dan škole obilježava se tradicionalno u brojnim europskim zemljama. Cilj projekta je kroz odabrane sadržaje obilježiti taj dan, a zamišljen je kao dan bez školskih udžbenika kroz igre i međupredmetne korelacije i aktivnosti.

12. veljače 2025. učiteljice i učenici produženog boravka obilježili su 100. dan škole jednom zajedničkom aktivnošću i nizom samostalnih aktivnosti unutar razrednog odjela. Zajednička aktivnost bila je milenijska fotografija na školskom igralištu. Naime, učiteljice i učenici su svojim tijelima stali u formaciju brojke 100, a jedan hrabri roditelj fotografirao ih je s obližnje zgrade.

Žana Vukičević

Milenijska fotografija

NOĆ MUZEJA 2025.

I ove godine održala se Noć muzeja, a naši sedmaši s mentoricom Anom Pletikosić svojim su likovnim radovima obogatili tu manifestaciju u Javnoj ustanovi u kulturi Zvonimir u Solinu. Iva Dora Jeličić, Paulina Račić, Anja Mach, Josip Slapničar, Lucija Družijanić, Lena Ordulj, Ema Tomić i Klarissa Chloe Plejić pokazali su svoj umjetnički talent i kreativnost. Pokazali su kako i djeca mogu doprinijeti kulturnom obogaćivanju zajednice. Ovaj događaj ne samo da je bio velika čast za školu, nego i motivacija za buduće generacije da nastave razvijati svoje umjetničke vještine i aktivno sudjeluju u kulturnim događanjima u zajednici.

Ela Mateljan, 7.c

3.B VOLI ČITATI

Na početku drugog polugodišta u drugom razredu cijeli naš tadašnji 2.b jako je zavolio čitati knjige. Iz tog razloga nas je naša učiteljica Kristina počela voditi u knjižnicu Bol-Plokite. Posuđivali smo: Čovpasa, Gregov dnevnik, Toma Gatesa, Kapetana Gaćešu i još mnogo zanimljivih knjiga. U drugom razredu smo jako zavoljeli knjižnicu, naše druženje s

Sigurno pretraživanje interneta

knjigama, knjižničarkom Natalijom Šegvić, pazili da knjige vratimo uredne i na vrijeme. Sad u trećem razredu, u suradnji s knjižnicom Bol-Plokite, sudjelujemo u projektu Pametno i sigurno u digitalnom svijetu. Imat ćemo četiri radionice. Već smo odradili prvu radionicu Sigurno pretraživanje interneta. Veselimo se idućoj radionici i ponovnom odlasku u knjižnicu.

Zvonimir Pleić i Niko Vučković, 3.b

TRADICIJA SE NASTAVLJA...

Učiteljice produženog boravka i ove su godine odlučile napraviti grupnu masku za maškare. Prerušene u muhe, veselo su letjele kroz školu popraćene zvukom zujanja. Kako i priliči muhamama, zavukle su se u svaki kutak, prozujale pored

veselih dječjih maškarica, koje su se već tada počele pitati što će učiteljice smisliti za sljedeću godinu. Ostaje nam vidjeti...

Kristina Protuder

MANUŠKI PUB KVIZOVI

Od 2023. godine učenici osmih razreda u Hrvatskoj pišu nacionalne ispite. Mnogim je učiteljima problem priprema učenika za iste, međutim naši su učitelji u suradnji s pedagoginjom na jedinstven i zabavan način pripremili učenike za nacionalne ispite.

Za pripremu su održana tri pub kviza; 6., 7. i 13. ožujka. Svaki je razred imao dva tima sastavljena od četiriju učenika. Timovi su odgovarali na pitanja iz raznih školskih predmeta, ali i na pitanja iz pop kulture. Kvizovi su trajali 45 minuta, a pitanja su bila sastavljena na razne načine, od višestrukoga izbora odgovora, asocijacija, prepoznavanja pjesme do dopunjavanja odgovora. Pobjedničke ekipe izvlačile su jednu od triju nagrada. Nagrade su bile: opravdanje od ispitivanja za svakog pojedinog člana ekipe, opravdanje od pisanih domaćih zadaća za jedan dan za svakoga člana ekipe, dodatan bod za višu ocjenu ako nedostaje u testu. Nekim se učenicima toliko svidjelo da su došli i dva puta, umjesto kolega koji nisu mogli sudjelovati.

Održani pub kvizovi pomogli su učenicima osmih razreda da se bolje pripreme za ispite koji

2. kviz

3. kviz

1. kviz

slijede, a uz to su se i zabavili, stoga predlažem učiteljima i pedagoginji da i sljedećih godina organiziraju ovakav tip pripreme nacionalne ispite.

Luka Librenjak, 8.b

GEN Z AKADEMIJA

Naša škola jedna je od 25 odabranih škola među stotinama prijavljenih za sudjelovanje u prestižnom projektu Gen Z Akademija i Mission Oxygen u školskoj godini 2024./2025. Ovaj projekt ima za cilj djeci na zabavan, a u isto vrijeme i edukativan način, približiti odgovoran način ponašanja na internetu, uz vlastite primjere, iskustva Mood Media video kreatora te komentare stručnjaka.

14. ožujka 2025. naši učenici sudjelovali su u Gen Z akademiji, organiziranoj u suradnji s Centrom za sigurniji Internet.

Događaj je obuhvatio dva panela:

– Mission Oxygen – fokusiran na poticanje zdravih životnih navika i donošenje mudrih odluka, s posebnim naglaskom na prevenciju pušenja duhana i duhanskih proizvoda među djecom i adolescentima.

– Gen Z Akademija – panel posvećen podizanju svijesti o odgovornom korištenju društvenih mreža.

Ovaj događaj predstavlja važan korak u edukaciji mladih, pomažući im da razviju zdrave životne navike i odgovorno koriste digitalne tehnologije.

Ivana Goreta

Iskustva video kreatora

Čuli smo puno zanimljivih stvari

RAZLIČITI, ALI JEDNAKI!

Bio je 21. ožujka, prvi dan proljeća. Učiteljica nas je potakla da obujemo šarene čarape kako bismo podržali djecu koja imaju Downov sindrom. Danas se u cijelom svijetu obilježava njihov dan. Razgovarali smo kako je imati Downov sindrom. Složili smo se da trebamo poštivati njihova prava i podržavati ih u teškim situacijama. Dan nam je bio veseo i šaren jer ljubav ne broji kromosome.

Zita Benzon, Nika Bebić i Hana Kavara, 3.b

Dan šarenih čarapa

17. MANUŠKI PRIČIGIN: AH, TI ROBOTI!

Baš bi bila šteta da naši učenici nisu čuli za pjesmu koju je Oliver Dragojević otpjevao na Splitskom festivalu 1975. godine, dakle točno prije pedeset godina. Autor teksta i skladbe, Nenad Vilović u pjesmi predviđa što će se sve dogoditi 2002. godine, a danas smo u 2025. Evo stihova pjesme:

2002. godine u Splitu
2002. mi ćemo poč na Misec
U miru da provedemo lito
Jer od pustih turisti ča će doć nam na more
Ni okrenit se neće moć nitko
2002. sve bit će na botune
I samo ćeš morat pritiskat njih
I imat ćeš ča zamislit
Joj ča će onda, onda lipo bit
2002. godine, godine na svitu
Ajme ča će tek onda lipo bit
Lipo bit u Splitu
2002. godine, godine na svitu
Ajme ča će tek onda lipo bit
Lipo bit u Splitu
2002. svak će imat novi stan

A ribe s Marsa bit će svaki dan
 Svak će dobit telefon i imat ćemo stadion
 Na njemu će igrati svjetski šampion
 2002. sve bit će automatik
 A onda nam neće tribat raditi
 Kompjuteri će misliti za nas
 A mi ćemo samo pivat po cili dan
 2002. godine, godine na svitu
 Ajme ča će tek onda lipo bit
 Lipo bit u Splitu
 2002. godine, godine na svitu
 Ajme ča će tek onda lipo bit
 Lipo bit u Splitu

Interpretacija pjesme bila je prigodan uvod u ovogodišnji 17. Manuški Pričigin: Ah, ti roboti! koji se održao 27. ožujka 2025. u našoj društvenoj dvorani u popodnevnim satima.

Većina predviđenih stvari se ostvarila i već odavno živimo u vremenu kad je sve na botune. Ne možemo ni zamisliti život bez toga, a nismo ni svjesni koliko ih koristimo u svakodnevnom životu, u domaćinstvu, u komunikaciji, u školi... Ljudi su oblikovali tehnologiju, ali sada ona oblikuje nas i uistinu ne znamo kakav utjecaj ima na ljude, a posebno na djecu i njihov razvoj. Svi se čudimo kojom se brzinom tehnologija razvija i kako moramo pratiti te promjene. Informacije su dostupne u ogromnim količinama, ali je pitanje koliko su istinite, izgrađuje li zaista naše znanje, koliko ostaju u nama, hoćemo li ih moći iskoristiti na pravi način.

Ovo je jako važna tema koju smo ugradili u školski kurikulum: briga za zdravlje, stoga ovogodišnji pričigin ima naziv Ah, ti roboti!

Iako je tema suvremena, uvijek nastojimo da su priče na splitskom govoru i čakavštini. Posebna je važnost što djecu potičemo javno nastupati, usmeno se izražavati, komunicirati s publikom, svladavati tremu i jačati samopouzdanje.

Velika hvala svim učiteljima koji vrijedno sudjeluju u motiviranju učenika bez kojih se pričigin ne bi mogao ostvariti. To su Daniela Ilić, Tina

Dadić Tomić, Mirjana Pribudić, Renata Širović, Tamara Domić i Sandra Kovačević.

Naši simpatični voditelji Mila Barač i Rafael Lazić bili su kao pravi profesionalci te ovom prilikom pohvaljujem njih i sve pričiginaše redom na zabavnoj i uspješnoj večeri:

- 2.b: Rita Radman, Marčelina Čerina, Gabriel Tica, Lucija Poljak, Vjeko Vuković i Mila Barač

- 3.a: Mirta Frana, Rita Jović, Maja Blažević, Andrej Radeljić i Lana Radić

- 4.a: Stella Džinkić, Nina Martić, Nikola Juras i Kristina Šikić

- 4.c: Rafael Lazić, Klara Smiljanić, Tara Jović Kekez, Marieta Barač, Mia Šostera, Ana Vrsalović, Martina Ema Stoilova i Dora Ramona Biličić

- 5.a: Franko Lisica

- 6.c: Rafaela Vidulin, Martina Nikolić i Kate Bogdanić

Učiteljica Marina Modrić i učenik Jakov Biličić (8.b) zaslužni su za tehničku podršku, a sve možete pogledati ako skenirate QR kod u nastavku.

Katarina Škiljo

DAN SPORTA

U srijedu, 30. 4. 2025., napokon smo dočekali Dan sporta! Bio je dva puta odgođen zbog kiše, ali sada nas je obasjalo sunce i svi smo odmah znali da će to biti poseban dan. Nema nastave, ne moramo učiti, a umjesto školskih klupa, čekao nas je cijeli dan na svježem zraku! Moj razred sudjelovao je u povlačenju konopa, nogometu i štafeti. Igrali smo protiv druga dva peta razreda, kao prava mala školska olimpijada. Atmosfera je bila kao na stadionu – navijamo, plješćemo i smijeh je svuda oko nas. U nogometu i povlačenju konopa bili smo prvi (napokon da smo i to dočekali u pet godina), ali smo zato u štafeti bili drugi. Bilo je veselo, uzbudljivo i nezaboravno. Dan sporta nas je sve zbližio. Pokazao nam je da pobjeda nije najvažnija, nego prijateljstvo i zajedništvo. Voljela bih da svaki dan u školi bude ovakav! Nadam se da ćemo sljedeće godine pobijediti u svemu.

Bonina Sanader, 5.c

Svi za jednog, jedan za sve

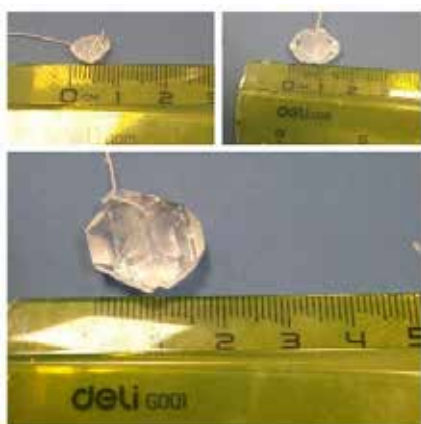
Budući profesionalac?

ŠKOLSKI PROJEKT „MJERIMO SVIJET OKO NAS“

U sklopu školskog projekta učenici 6. i 8. razreda mjerili su svijet oko nas na 3 razine. Promatrali su, zajedno s učiteljicama Anitom Mornar i Lahorkom Havranek Bijuković, rast kristala limunske kiseline, uočavali matematičke oblike te mjerili dimenzije učenih mnogokuta. Također, u okviru teme Talesovog poučka o proporcionalnim dužinama učenici 8. razreda mjerili su visine objekata u svom okruženju, poput

stabala, stupova i zgrada. Pri tome su koristili metode zrcala, sjene i jednakokračnog trokuta. Svoje radove objavili su u obliku prezentacija, videa te plakata. Ne smijemo zaboraviti da su učenici 6. razreda izmjerili i opseg Zemlje sudjelujući u međunarodnom događaju, Eratostenovom pokusu, održanom 20. 3. 2025.

Lahorka Havranek Bijuković

Rast kristala limunske kiseline

Eratostenov pokus

Mjerimo svijet oko nas

ŠKOLSKI PROJEKT „ORIGAMI“

Origami je tradicionalna japanska vještina kreiranja modela od papira. Uglavnom se kreće od papira oblika kvadrata, ali postoji veliki broj modela koji se rade od drugačijih oblika papira (pravokutnika, trokuta...). Presavijanjem papira mogu se dobiti različite figure: biljke, životinje, ljudi te različiti apstraktni oblici.

Cilj ovog projekta bio je razvijati logičko zaključivanje i

Božićni origami

kreativne sposobnosti učenika, otkriti zabavnu stranu matematike, poticati na timski rad.

Na ovaj način su učenici 5. i 7. razreda s učiteljicom Nelicom Mitov obilježili neke događaje tijekom školske godine (Dan kravate, Božić, Valentinovo, Uskrs...).

Nelica Mitov

Cvijeće

Dan kravate

Valentinovo

Uskrs

eTWINNING PROJEKT „THE PLANETS OF MATHS-IST“

Učenici 6.b razreda uključili su se u eTwinning projekt koji povezuje teme iz matematike i astronomije, a u njemu sudjeluju učenici i učitelji iz Hrvatske, Sjeverne Makedonije, Turske, Jordana i Libanona.

Osim uobičajenih projektnih aktivnosti, poput izrade loga i poster projekta, učenici su odradili niz zanimljivih aktivnosti. Možemo spomenuti izradu sunčanog sata, zvjezdane karte, astrolaba i vodene rakete. Pogledali su i film „Hidden figures“ o ženama znanstvenicama u NASA-i, a istraživali su i razliku mikro i makro svijeta oko nas pomoću aplikacije Scale of the Universe.

Lahorka Havranek Bijuković

Izrada sunčanog sata

Scale of the Universe

ZLATNA VEČER MATEMATIKE

Učenice 6. razreda na dodatnoj nastavi zajedno sa svojom učiteljicom iz prirode Anitom Mornar uzgajale su kristale limunske kiseline, a u korelaciji s učiteljicom matematike Lahorkom Havranek Bijuković odradile su matematički projekt „Kristali na matematički način“. Rad je prikazan u obliku plakata na već tradicionalnom matematičkom događanju pod nazivom Zlatna večer matematike 4. prosinca 2024. u Etnografskom muzeju u Splitu. Kako je projekt izgledao možete pogledati pomoću poveznice na priloženom QR kodu na plakatu.

Preslikavanje ravnine kao umjetnost

Na Zlatnoj večeri matematike sudjelovali su i učenici 7. razreda s učiteljicom matematike Nelicom Mitov. Predstavili su plakat matematičkog projekta „Matematika i umjetnost na manuški način“ u kojemu su istraživali vezu preslikavanja ravnine i umjetnosti. Možete uočiti da i matematički zadatak može biti izrazito estetski zanimljiv.

Lahorka Havranek Bijuković

BUDI I TI INŽENJER!

Na Fakultetu elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu (FESB-u) 24. i 25. travnja 2025. održale su se radionice za učenike 7. i 8. razreda kako bi se pokazala važnost/zanimljivost inženjerskih (STEM) zanimanja. Naučili smo kako rade termalne kamere, kako avioni lete, kako radi električna sila... od svega po malo. Moj

Ela otkriva čari termalne kamere

I malim dodirirom prsta ostavljamo trag

favorit bila je radionica na kojoj smo naučili kako pomoću kugle možemo smanjiti katastrofe od potresa. Sve u svemu bilo je vrlo zanimljivo, zabavno i poučno.

Luka Kraljević, 7.a

Teslin transformator (zavojnica)

Budući vozač F1

IZRADI NAJBRŽI AUTIĆ

Nakon što smo obradili cjelinu Energija, učiteljica fizike Jelena Vuković zadala nam je projektni zadatak. Zadatak je bio izraditi autić koristeći plastičnu bocu i slične materijale koji su nam lako dostupni, ali nismo smjeli koristiti električni motor. Na dan kada smo morali donijeti naše autiće, otišli smo s učiteljicom u školsko dvorište i održali utrku. Okupili su se i navijači. Pobjednice našeg razreda bile su Mia Buljubašić i Jelena Čado. Ovo je bio vrlo edukativan, zabavan i zanimljiv zadatak.

Andrea Desnica, 7.a

Odmjeravanje konkurencije

Zadnje pripreme

Krenuli su...

Čiji će biti pobjednički

MANUŠKI ŠAHISTI

Od ožujka se u našoj školi uvela nova aktivnost – šah. Sudjeluju mnogi učenici svih razreda pod vodstvom trenera Ante Tomaša. Prvi satovi šaha služe boljem upoznavanju pravila igre. Za sada igramo partije u razrednim grupama, a kad bolje naučimo pravila, igrat ćemo u parovima. Uskoro ćemo početi igrati partije sa šahovskim satom (tajmerom).

Tek smo počeli trenirati šah, a već smo imali prvi turnir 2. travnja u našoj školi s učenicima osnovnih škola otoka Brača. Bilo je zanimljivo i navijali smo za „naše“. Svi sudionici turnira dobili su zahvalnice.

Prvi turnir

Veselimo se novim vještinama igranja šaha u našoj školi. Treniranje i igranje šaha je zagarantirana zabava.

Ante Petričević, Frano Nevistić i Marin Šubašić, 3.a

ŠAHOVSKA SIMULTANKA

U četvrtak, 8. svibnja 2025., u našu školu došao je Ivan Žaja. Zadnji put je bio ovdje prije šest godina u 3. mjesecu. Ovo je 3. put da dolazi igrati šahovsku simultanku s učenicima od 1. do 8. razreda. Simultanka je šahovska igra u kojoj jedan šahist istodobno igra (bijelim figurama) protiv više šahista. Šahiste koji sjede za pločama u dva reda davatelj simultanke obilazi s unutarnje (kraće) strane i čim dođe do nekoga sudionika simultanke, dužan je odmah povući potez. Ovom prilikom četiri učenika OŠ Manuš-Split dobili su šahmat, a ostali učenici odigrali su remi.

Ivan Žaja rođen je 29.7.1965. godine. On je hrvatski šahist, velemaistor iz Aržana. Tata ga je s 4 godine naučio igrati šah. Kada je imao deset godina, natjecao se protiv dječaka od 15 godina. Pojedinačni je prvak Hrvatske 1999. i 2000. godine. Član je ŠK Zagreb. Učenik je poznate aržanske šahovske škole koja je iznjedrila brojne hrvatske šahiste. Bio je u časopisu o šahu kojemu je ove godine 100. izdanje. Bio je sretan što je posjetio našu školu i nada se da će opet doći.

Ivan Žaja, velemaistor iz Aržana

Potrebna je velika koncentracija

Rea Sajc-Budija i Mirta Mimica, 6.a

VEČER POEZIJE A. B. ŠIMIĆA

15. svibnja 2025. s početkom u 13:00 sati u knjižnici naše škole održala se Večer poezije Antuna Branka Šimića povodom 100. obljetnice njegove smrti.

U „večeri“ su sudjelovali učenici sedmih i osmih razreda. Učenik 8.c razreda Jakov Mišica pripremio je prezentaciju s biografijom A. B. Šimića čime nas je uveo u Šimićev život i upoznao nas s njime. Učenici su zajedno sa svojim učiteljicama nakon

uživanja u prezentaciji čitali Šimićeve pjesme iz 3 razdoblja njegova pjesništva i karijere.

Za kraj, učenici 8.a i 8.b razreda pripremili su svoje razredne sonete s motivima iz Šimićevih pjesama u kojima su svi uživali.

Drago nam je što smo ovu obljetnicu obilježili na zabavan i edukativan način i nadamo se ćemo imati još ovakvih prilika za druženje!

Tonka Benić, 8.a

Biografija za početak

Ana Jelaska, 8.b

Šimić u duetu

Miriam Karol Maretić, 8.b

Notturmo

Narančasti suton nebom se širi
ljepota njegova blista u daljini.
Sad se noć već vidi
ptice na grani pjevaju u tišini.

Noćas se u gradu čuje šapat
užarenih zvijezda na modrome nebu.
U samoći tone ulica bez glasa
prazni prozori gledaju u mrak.

U ruci bolno držim krvavu ružu
Tuga obavija mi dušu.
Oh, beskrajna samoća.

Mjesec sja dok svi već spavaju
tihi šapat u noći putuje.
Svjetlo sjaj sve mirno spi.

učenici 8.a

Notturmo 8.a razreda

Notturmo

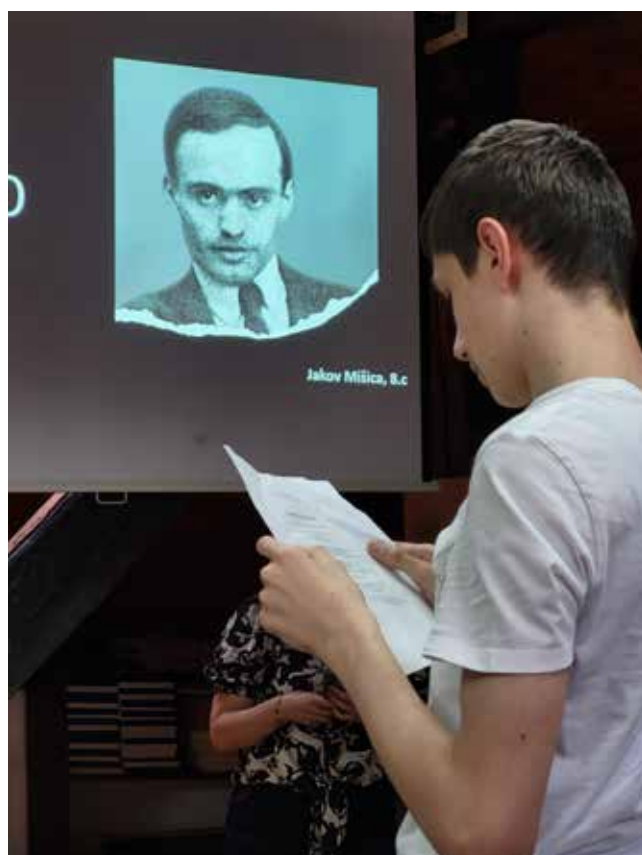
Sneni suton, noć je već u zraku
Moje tmurne misli u plavome su oblaku.
Tišina posvud, cvrčci nježno bruje
Moj lijepi oblak usred je oluje.

Zlatne zvijezde na nebu sjaje
Nebeskim svodom lutaju noćas.
Čujem samo šapat, ni buke ni graje
Cijelog me obuzela samoća.

Sklapaju mi se već vjeđe
Vrijeme je za odmor duše
Vječno ću spavat ispod mirisne ruže.

Mjesec visoko na nebu svijetli
San mi već šapće na uho
I odijeva me u spavaće ruho.

učenici 8.b

Kroz razdoblja stvaralaštva našeg velikog pjesnika

Opomena za kraj

STEAM – IZVANANSTAVNA AKTIVNOST

Nova dva ciklusa izvannastavne aktivnosti STeam donijela su i jednu novu temu – zdrava prehrana. Do ovog trenutka puno puta smo se našli i razgovarali o tome, a do kraja nastavne godine očekuje nas još nekoliko aktivnosti od koji je na samom kraju Grand finale – prezentacija rada svih škola. Izradili smo kuharicu zdravih jela koja svi možemo pripremiti kod kuće te ćemo odabrati jedno jelo koje ćemo uvrstiti u tjednu marendu za cijelu školu. U procesu smo i odabira začina za mediteranski vrt. Začini će se koristiti u pripremi hrane u školi.

Nakon početnog samostalnog istraživanja, 22. siječnja, u goste nam je došla majka naše kolegice, doc. dr. sc. Shelly Pranić s Medicinskog

fakulteta. Donijela je kartonske „nezdrave“ obroke te smo im zajedno pokušavali pronaći zdraviju varijantu. Naučili smo koliko je zapravo važno zdravo se hraniti te smo proučavali koja je hrana zdrava, a koja nezdrava. Također smo naučili svrhu vitamina i gdje ih sve možemo pronaći i koliko su važni za nas. U tome nam je pomogla nutricionistica Andela Matić koja je 11. ožujka održala predavanje na temu Kako se pravilno hraniti. Ipak, jedna od najdražih aktivnosti bila nam je kulinarska radionica u Udruzi ŠKMER gdje smo sami pripremali i kušali zdrava jela.

S obzirom da se jako puno hrane svakodnevno baca, u posjet nam je došao gospodin Andrija Čaljkušić iz Čistoće d.o.o. i održao predavanje

Kako da nezdravo bude zdravo

Predavanje o vrstama otpada, polupodzemnim spremnicima...

Prigodni pokloni

Kada je malo više – previše?

Koliko čega treba jesti

koliko je važno očuvati okoliš. Govorio je o vrstama otpada, polupodzemnim spremnicima, što se sve ubacuje u pojedini spremnik, reciklažnim dvorištima te kompostiranju. Učenicima je podijelio platnene vrećice, vreće za razvrstavanje te najaktivnijima metlice i mini kanticе.

Ovaj projekt je za nas jako poučan jer smo naučili koliko je zapravo važno zdravo se hraniti i paziti što unosimo u sebe.

Marita Nikolić i Laura Skeledžija, 6.c

Manuška
zdrava kuharica

Na kulinarскоj radionici

DEBATNI KLUB MANUŠ

Naš je Debatni klub i ove godine sudjelovao na Županijskom natjecanju iz debate za osnovne škole koje se održavalo u Prirodoslovnoj gimnaziji 29. ožujka. Pripremali smo govore za tezu Intenzivan uvoz donosi više štete nego koristi. Na natjecanju smo naučili puno, ali se i dobro zabavili. Pobijedili smo u 3 kola te jedno izgubili. Svaki put iz učionice bismo izašle ponosne zbog novih spoznaja. Četvrto kolo bilo je posebno napeto jer je bilo *ad hoc*, tj. natjecanje na tezu koju dobijemo sat vremena prije i pripremamo se bez pomoći mentora i tehnologije. Teza je bila Treba zabraniti izbore ljepote. Na kraju smo osvojili treće mjesto, a iskustvo je bilo nezaboravno!

**Gabriela Lelas, 7.b; Ela Mateljan
i Lena Živković, 7.c**

Debatni klub Manuš s mentoricom Tamarom Domic

ŠKOLSKI ZBOR I ORKESTAR

Zbor i orkestar OŠ Manuš-Split i ove su godine sudjelovali u raznim događanjima. Godinu su započeli izvrsnim nastupom na dočeku prvaša gdje su bili podrška učenicima 2. razreda.

Na obilježavanju Dana krave zbor je otpjevao Lijepu našu i Odu radosti. Također, pjevački zbor i orkestar sudjelovali su u programu božićne priredbe 13. 12. 2024. gdje su se mlađi članovi predstavili s izvedbama pjesama Pahuljice padajte i We wish you a Merry Christmas. Stalne članice zbora otpjevale su Rockin' Around

Lav Mlinar

Roko i Luka Ivkošić

the Christmas tree i Jingle bell rock. Članovi orkestra obogaćili su zvuk i ugođaj prateći sve izvedbe pjevača. U Noći muzeja 31. siječnja 2025. u Solinu, učenici Luka Ivkošić, Roko Ivkošić i Lav Mlinar nastupili su u svečanom programu Galerije u suvenirnici. Prestavili su se klasičnim i popularnim skladbama za gitaru solo i gitaristički duo. Svojim izvedbama, učenici su na najljepši mogući način predstavili našu školu i grad. Zbog svih ovih i budućih nastupa, posebno hvala školskom orkestru i zboru te njihovoj mentorici Sandri Kovačević.

Ela Mateljan, 7.c

Dan kravate

Doček prvaka

Božićna priredba

KAD SRCE KAŽE: FOLKLOR!

Folklor u našoj školi dugogodišnja je tradicija. Izmijenile su se tu razne generacije, od kojih je svaka donijela svoju energiju, dinamiku usvajanja, posebnost izvedbe. Pa ipak, sve ih veže radost nastupa, uzbuđenje i ponos koji osjećaju odijevanjem nošnje, kao i želja da budu dijelom te divne priče u kojoj djeca čuvaju od zaborava narodne plesove kao komadić naše prošlosti i naše kulturne baštine.

Plesne probe

I djevojčice mogu uskočiti kad nedostaje dječaka

Sve se treba dobro uvježbati

Ova generacija po mnogočemu je posebna. U svijet folklora ušli su kao prvašići i, nakon jednostavnih formi dječjih igara i kola, uhvatili se ukoštac sa Starim splitskim plesovima. Prvi dio plesa, monfrinu, prezentirali su nam prošle školske godine na priredbi povodom Dana škole, a ove godine imat ćemo priliku vidjeti cjelokupnu koreografiju za koju su se vrijedno pripremali.

Broj članova neprestano je varirao, što je umnogome otežavalo rad grupe i zahtijevalo brojne prilagodbe i izmjene u dotadašnjem načinu rada. Zbog premalog broja dječaka u jednom je trenutku izgledalo da grupa ne može nastaviti s radom. Izazvalo je to veliku tugu kod članova koji osjećaju ljubav

Trenutci za pamćenje

i strast za tom vrstom umjetničkog izraza. Kao njihova voditeljica dijelila sam iste osjećaje sagledavajući tu situaciju u malo širem kontekstu i znajući da je folklorna grupa stvarna potreba naše škole. Ne samo u umjetničkom smislu, već i u aspektu predstavljanja škole široj zajednici, folklorna aktivnost dio je vrijednosti škole i raznolikosti rada koji se u njoj obavlja.

Tu se nastavlja priča o posebnosti ove generacije koja vođena

Prošlogodišnji nastup na priredbi povodom Dana škole

svojim žarom i voljom odlučuje pod svaku cijenu nastaviti plesati, čak i ako djevojčice moraju postati dječaci. Da, upravo to: ne želeći prestati s plesom, djevojčice spremno prihvaćaju ulogu dječaka, kako na plesnim probama, tako i na nastupima. I nimalo im nije žao!

Za to smo se pripremali

Ponosno i s osmijehom

Iskreno dirnuta raspletom situacije imam potrebu i ovim putem istaknuti njihov entuzijazam koji je veći i jači od bilo kojih prepreka i zbog kojeg zaslužuju da u ovom našem školskom listu njihova imena ostanu trajno zabilježena.

Malobrojni, ali uistinu posebni članovi naše folklorne grupe su:

Karla Bagatin, Mila Barač, Aria Letica Brodarić, Marčelina Čerina, Ema Dadić (preuzela ulogu dječaka), Anton Rafael Dimlić, Bruna Knez, Niko

Milić, Edita Perišić (preuzela ulogu dječaka), Lucija Poljak (preuzela ulogu dječaka), Rita Radman i Gabriel Tica.

Što će nam donijeti sljedeća godina po pitanju nastavka rada naše male grupe, ostaje nam vidjeti, ali, kakav god ishod bio, zaslužili su pohvalu i priznanje za dosadašnji rad. Bravo, maleni!

Daniela Ilić

UZ ŠEGRTIĆI

Škola Manuš ima dugogodišnju tradiciju njegovanja baštine kroz rukotvorine. Upravo se na tome već petu godinu baziraju djelatnosti naše Učeničke zadruge Šegrtići. Ove školske godine šest sekcija bilo je aktivno zahvaljujući predanošći voditeljica i vrijednim učenicima.

Učiteljica Renata Širović podučavala je djecu vještini makramea i kukičanju. Učiteljica Katica Jukić obradi drva, proizvodnji vješalica. Iskustvo u prvim koracima ručnog i mašinskog šivanja učenici su dobili od naše vjeroučiteljice č.s. Katarine Čotić, učiteljice Anite Mornar i knjižničarke Katarine Škiljo. One su inače sve vrsne šal-turice. Naučiti učenike kako znanja i vještine iz likovne kulture prenijeti u poduzetništvo bio je zadatak učiteljica Mirjane Pribudić i Ane Pletikosić.

Od učenika valja istaknuti vrijedne učesnike aktivnosti kroz cijelu školsku godinu: Mateju Kujundžić-Lujan, Maju Anu Šiftar i Kristinu Šikić iz 4.a razreda te učenice vještih prstića sekcije Kreativnog kutka 4.b razreda: Tara Jović Kekez, Klara Smiljanić, Martina Ema Stoilova, Ana Vrsalović, Mia Šostera, Dora Biličić, Ella Bubalo, Sara Kalebić, Marieta Barač i Iva Lazaneo.

Učenici 5.a razreda Franka Buntić, Franko Lisica i Bruna Radosavljević još jednom su se iskazali u likovnom stvaralaštvu i k tome stekli vještinu rada na šivaćoj mašini. Kada su prigode zahtijevale, pridružile bi im se sedmašice Lucija

S mentoricom Anom Pletikosić

Zavičajni motivi

Desnica i Anja Mach u likovnom stvaralaštvu, a Ema Kandić u vođenju blagajne. Također po potrebi, osmaši Dora Božanić i Darian Duka

Motivi grada

Uopće nije teško...

Prva faza gotova

Nije to samo za cure

Druga faza u tijeku

našli su se „pri ruci”. Tijekom jeseni, u aktivnosti Šegrtića, bili su uključeni mnogi učenici svih nižih razreda kroz likovne radionice.

Prva prigoda za naše poduzetničke vještine bio je Dalmatinski suvenir, jedan od projekata kojeg godinama organizira i vodi Centar izvrsnosti SDŽ. Prijavili smo tri suvenira, jedan je odobren – platnene vrećice s oslikanim vanjskim džepom, pojačanih i dekoriranih dugih ručki. Slike na džepovima motivi su našeg zavičaja. Time, pored mogućnosti svakodnevne upotrebe, ujedno su i suvenir. Pri njihovu nastajanju nekolicina učenika stekla je izvrsnu vještinu rada na šivaćoj mašini.

Nadalje, učenici su stekli prva iskustva kako proizvod prikazati privlačnim. Kroz reklamu, ambalažu, etiketu, izlaganje na štandu. U konačnici, treba prodati proizvod i zaraditi. Imati dobit. Sve navedeno učenici su pokazali 12. svibnja 2025. u CI SDŽ.

Druga prigoda za izlaganje proizvoda i njihovu prodaju bio je Adventski školski sajam na blagdan sv. Lucije. Našli su se tom prigodom mnogi

proizvodi Šegrtića: makrame narukvice, kukičani privjesci, ukrasne kuglice za bor s etno motivima, platnene vrećice s oslikanim džepovima, bijele pamučne majice s naslikanim zavičajnim motivima. Dio dobiti ostao je za repromaterijal, a dio je iskorišten humanitarno – doniran Centru Slava Raškaj. Također, druga humanitarna aktivnost u kojoj smo sudjelovali bila je za Udrugu Most – sudjelovali smo na božićnom sajmu „A di si ti?!“.

16. svibnja Šegrtići su sudjelovali i na Smotri učeničkih zadruga Splitsko-dalmatinske županije.

Ove će se vrećice brzo rasprodati...

Ana Pletikosić

ŠKOLSKI VOLONTERSKI KLUB MANUŠ

Ove školske godine (2024./2025.) volonteri Osnovne škole Manuš-Split sudjelovali su u tri velike akcije: ekološka akcija čišćenja lišća „Listopadska čistka“, prikupljanje donacija za humanitarnu akciju „A di si ti?!“ te Intervju s pravobraniteljicom za djecu gđom Helencom Pirnat Dragičević.

Ekološka akcija čišćenja lišća „Listopadska čistka“

Volonteri ŠVK Manuš ispratili su listopad organiziranjem ekološke akcije čišćenja otpalog lišća simboličnog naziva „Listopadska čistka“ kako bi podigli svijest o važnosti čistoće školskog dvorišta. Koristili su tradicionalne alate i električni puhač lišća, uz pomoć školskog domara. Volonteri su pokazali izniman trud i suradnju prikupljajući lišće i otpad. Prikupljeni biomaterijal zbrinut je ekološki, a volonteri su izrazili želju za ponovnim sudjelovanjem.

Prikupljanje donacija za humanitarnu akciju „A di si ti?!“

Osnovna škola Manuš-Split i ove godine s ponosom je sudjelovala u jednoj od najdugovječnijih humanitarnih akcija u Republici Hrvatskoj pod nazivom

S osmijehom od ranog jutra

Prvo sve treba otpuhati na hrpu

Kad se male ruke slože

Najdraži rekvizit

Vreća po vreća

– „A di si ti?!”. Osim brižno izrađenih rukotvorina vrijednih Manušana, volonteri su na štandu izložili i ostale donirane predmete poput igrački, knjiga, stripova, slikovnica, ukrasa, nakita, suvenira, CD-ova, DVD-ova, PS i PC igrice. Sva sredstva prikupljena od prodaje donacija namijenjena su korisnicima splitskog Centra za beskućnike. Ove godine volonteri, ali i učenici Osnovne škole Manuš-Split odazvali su se u velikom broju. Ova je akcija mnoge naučila solidarnosti, ljepoti darivanja, ali i trgovačkim vještinama.

Intervju s pravobraniteljicom za djecu

U namjeri da informiraju svoje mlade kolege i prijatelje iz škole i razreda, volonteri Osnovne škole Manuš-Split uspješno su dogovorili te proveli online sastanak s pravobraniteljicom za djecu Helencom Pirnat Dragičević. Volonteri su sastavili 20 pitanja koja su spremno postavili pravobraniteljici. Pitanja su bila povezana s poslom pravobraniteljice za djecu, dječjim pravima te izazovima modernog društva.

Luka Radić, 7.a

Mi bismo opet...

Bilo je toga puno

#MALIUČITELJIMEDIJA

Učenici OŠ Manuš-Split u 1. polugodištu ove školske godine sudjelovali su u radionici #MaliUčiteljiMedija koje je održala doc. dr.sc. Shelly Pranić, profesorica epidemiologije s Medicinskog fakulteta u Splitu, zajedno sa svojim studentima. Učenici od 6. do 8. razreda učili su kritički tumačiti informacije koje dobivaju iz medija jer mediji često koriste senzacionalističke naslove koji ne odgovaraju onome što se nalazi u

članku. Krajnja aktivnost radionica bila je izraditi animirani film s ciljem edukacije vršnjaka o štetnosti određenih proizvoda. Tako su neki odabrali prenijeti poruku o štetnosti energetskih pića, dok su se neki bavili kozmetičkim proizvodima. Na zadnjem susretu zajedno su pogledali filmove uz Shelly's famous cinnamon rolls.

Ela Mateljan, 7.c

Prezentacija videa

Poruke vršnjacima

Shelly's famous cinnamon rolls

NOVI eTWINNING PROJEKT „WELLBEING MATTERS”

U rujnu smo se uključili u novi, međunarodni, eTwinning projekt „Wellbeing Matters”. U projektu sudjeluje nekoliko država, a uključeno je 10-ak naših učenika 6. razreda.

Projekt se odnosi na aktualnu temu 21. stoljeća, a to je kako održati mentalno zdravlje, prvenstveno ono koje je vezano za školske obveze i boravak u školi. Kod djece se primjećuje porast anksioznosti, paničnih poremećaja i pad samopouzdanja. U ovom projektu učenici će naučiti kako prepoznati ta stanja i kako se nositi s njima.

Naravno da je neizostavna i komponenta korištenja i usavršavanja engleskog jezika, poboljšanje digitalnih kompetencija te podizanje tolerancije s naglaskom na međukulturalnu suradnju.

Projekt još uvijek traje. Svaki mjesec u novoj aktivnosti pokušavamo pronaći načine kako se bolje osjećati; u školi i van nje. Neke od aktivnosti bile su: kuhanje, izrada čestitki, crtanje

Zoom sastanak s partnerima projekta

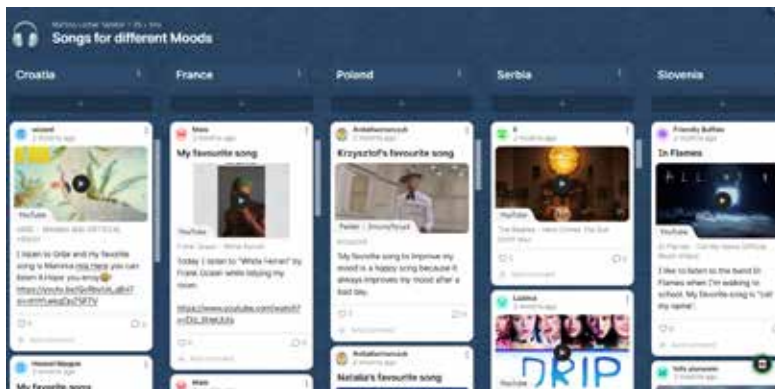
vlastitih osjećaja, biranje glazbe koja nas smiruje, volontiranje – pomoć mlađim učenicima u učenju engleskog jezika, sportske aktivnosti...

Danijela Erceg

Crtanje osjećaja

Glazba koja nas smiruje

Aktivni šestaši

S.O.S. - STANI, OSVIJESTI, SUOČI SE

Učenici 7. razreda Osnovne škole Manuš–Split s pedagoginjom Ivanom Goretom 15.1.2025. posjetili su Obrtničku školu te zajedno s njihovim učenicima i učenicima OŠ Bol (Brač) sudjelovali na međunarodnoj videokonferenciji s kolegama iz Prve niške gimnazije Stevan Stremac i European School Luxembourg II. Događaj je organiziran u okviru eTwinning projekta S.O.S. (Stani – Osvijesti – Suočiti se) čiji je glavni cilj pridonijeti prevenciji problema u ponašanju djece i mladih provođenjem preventivnih programa usmjerenih na zaštitu mentalnog zdravlja.

Svjetski dan mentalnog zdravlja u Bolu na Braču

Zajedničko snimanje videa

Filmska radionica u Obrtničkoj školi

Tijekom događaja, prof. fotografije Bartul Pejković održao je filmsku radionicu u kojoj je na početku upoznao učenike s počecima filma, filmskim žanrovima, ekipom i svime što je potrebno za dobar film. Potom su učenici zajednički osmislili knjigu snimanja kratkog videouratka na temu socijalnog isključivanja. U petak, 21. ožujka 2025. snimili su film, a učenici OŠ Manuš-Split i OŠ Bol (Brač) bili su glumci, dok su učenice Obrtničke škole bile u ulozi snimatelja s našim Jakovom Biličićem. Učenici su pokazali glumačke vještine i radost u druženju i dijeljenju kreativnih ideja te mirne ruke i smisao za dobar kadar.

U galeriji Centra za kulturu Bol u sklopu obilježavanja Svjetskog dana zdravlja predstavljeni su negativni utjecaji i izazovi s kojima se mladi suočavaju u svakodnevnom životu te načini očuvanja vlastitog mentalnog blagostanja. Tu je i premijerno prikazan ovaj zajednički film na temu socijalnog isključivanja.

Osim zajedničkog filma, učenici sve tri škole snimili su još po 3 kratka filma s različitim temama, a sve se bave mentalnim zdravljem mladih. Druge teme bile su strah od škole, dijeljenje fotografija/videoa s ciljem ismijavanja drugih te ovisnost o društvenim mrežama. Filmovi će se koristiti na Satovima razrednika kao

poticaj za razgovor o ovim aktualnim temama.

Socijalno isključivanje

Što je to?

Socijalno isključivanje događa se kad se osoba ili skupinu sustavno izostavlja iz društvenih aktivnosti i nema jednake prilike sudjelovati u društvu (namjerno ignoriranje učenika u razgovorima ili grupnom radu, nepozivanje na rođendane, proslave ili izvanškolske aktivnosti, odbijanje da se sjedi s nekim u razredu, širenje glasina s ciljem da se osoba izolira iz grupe...).

Simptomi (kako se osoba osjeća/ponaša)?

Usamljenost, nisko samopouzdanje i osjećaj neprihvaćenosti, depresija, anksioznost, slabiji školski uspjeh i osjećaj bespomoćnosti. Djeca koja su socijalno isključena često se osjećaju nevidljivo i bez podrške.

Što učiniti ako to primijetimo?

Važno je tražiti podršku i uključiti izoliranu osobu u razgovor i zajedničke aktivnosti, odbiti sudjelovati u tračevima te potražiti pomoć odraslih jer svatko zaslužuje biti prihvaćen i ravnopravan dio društva.

Roko Jurković, 7.a

Strah od škole (školska fobija)

Što je to?

Strah od škole je osjećaj tjeskobe i panike pri odlasku u školu. To može biti i strah od ispitivanja, testova ili učitelja.

Simptomi (kako se osoba osjeća/ponaša)?

– glavobolja, bol u stomaku, odbijanje odlaska u školu, napadaj panike, tjeskoba pri pomisli na školu osjećaj bespomoćnosti, mučnina (bez pravog medicinskog razloga), naglo pogoršanje ocjena...

Što učiniti ako to primijetimo?

U slučaju da imate strah od škole obavezno o tome popričajte s roditeljima ili s osobom od poverjenja koja bi vam mogla pomoći pri savladavanju straha. Također, mala gesta ljubaznosti vršnjaka može djetetu koje se boji škole promijeniti

čitav dan – ili čak život. „Primijetio/la sam da ti nije lako. Ako ti treba društvo, tu sam.“

Jelena Čado, 7.a

Dijeljenje videa s ciljem ismijavanja

Što je to?

Dijeljenje videa s ciljem ismijavanja (viralno dijeljenje) je objavljivanje snimaka ili fotografija drugih ljudi bez dopuštenja, posebno djece, na društvenim mrežama kako bi se ti ljudi ismijavali.

Simptomi (kako se osoba osjeća/ponaša)?

Najbolje možemo prepoznati da je osoba izložena javnom ismijavanju ako se osoba povlači u sebe, pokazuje tragove stresa, anksioznosti, depresije i gubitak samopouzdanja. Ocjene se često znaju pogoršati, a osoba može početi često izostajati iz škole i izolirati se od vršnjaka.

Franka Buntić, 5.a

Što učiniti ako to primijetimo?

Za ljude svih uzrasta, a posebno djece, preporučujem da se obrate prijateljima, obitelji ili stručnjacima koji im mogu pomoći da to prijave. U slučaju da osoba ne prestaje može se i prijaviti platformi na kojoj se odvija nasilje.

Sara Schmidt Mandić, 7.c

Ovisnost o društvenim mrežama

Što je to?

Ovisnost o društvenim mrežama je pretjerana i nekontrolirana upotreba platformi poput Instagrama, TikToka i drugih, koja negativno utječe na svakodnevni život.

Simptomi (kako se osoba osjeća/ponaša)?

- stalno gledanje u mobitel
- teško se koncentrirati na školu ili obaveze (zanemarivanje drugih važnih aktivnosti, poput posla, škole, obiteljskih odnosa ili zdravlja)
- osjećaj nervoze kad nema pristupa internetu

- uspoređivanje s drugima i osjećaj manje vrijednosti ukoliko objave nemaju dovoljno lajkova, komentara i dijeljenja

Što učiniti ako to primijetimo?

Pratite koliko vremena provodite na društvenim mrežama, postavite dnevna ograničenja i pokušati se toga držati. Odlazak u prirodu, bavljenje sportom, druženje s prijateljima i obitelji mogu vam pomoći da se oslobodite ovisnosti i ponovno se povežete sa stvarnim svijetom. Pokušajte zamijeniti vrijeme na društvenim mrežama s hobijima koji vas ispunjavaju – poput crtanja, pisanja, glazbe i sl. Ove aktivnosti mogu biti jednako zadovoljavajuće, a pozitivno utječu na vaše mentalno zdravlje. Ukoliko osjetite da korištenja društvenih mreža u vama izaziva tjeskobu ili stres, to je signal za promjenu. Razgovarati s roditeljima, prijateljima ili s osobom od povjerenja.

Klarissa Chloe Plejić, 7.c

Lucija Desnica, 7.b

Bruna Radosavljević, 5.a

INTERVJU S PRAVOBRANITELJICOM ZA DJECU

S ciljem informiranja kolega i prijatelja o konceptu dječjih prava, te djelokrugu rada Ureda pravobraniteljice za djecu u Republici Hrvatskoj, održali smo online sastanak preko platforme Zoom s pravobraniteljicom za djecu Helencom Pirnat Dragičević. Vas, dragi čitatelji i čitateljice, pozivamo da se u nastavku teksta upoznate s odgovorima na pitanja o zaštiti prava djece, izazovima modernog društva te važnosti otvorenog dijaloga o temama koje utječu na buduće generacije.

– Možete li nam reći koje su glavne zadaće pravobraniteljice za djecu u Hrvatskoj?

Pravobraniteljica za djecu, između ostalog, prati kako se u praksi primjenjuju propisi koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece; prati gdje i na koje se načine krše ili ne poštuju dječja prava i interesi te prati povrede pojedinačnih prava djece; predlaže što i kako činiti u društvu da bi se cjelovito štitilo i unaprjeđivalo prava i interese djece te sprječavalo sve što ugrožava djecu; razgovara s predstavnicima vlasti – u državi, gradovima i općinama – i predlaže mjere za poboljšanje položaja djece i povećanje njihovog utjecaja u društvu; upoznaje i savjetuje djecu o načinu ostvarivanja i zaštite njihovih prava; surađuje s djecom, potiče djecu na izražavanje vlastitog mišljenja o svim pitanjima koja su važna za njih i potiče odrasle da poštuju mišljenja djece.

– Koji su najveći izazovi s kojima ćete se susresti u svom radu?

U ovome poslu često nailazim na prepreke, ali ne odustajem. Zalaganje za bolju zaštitu dječjih prava često je bitka na duge staze – primjerice, neke naše preporuke prihvaćene su tek

nakon naših višegodišnjih upornih traženja. Ali važno je ne dati se obeshrabriti i nikada ne posustajati u zahtjevima da se najbolji interesi djece stave ispred svih ostalih interesa.

Svaki dan susrećem se s novim izazovima u zaštiti prava i interesa djece, surađujem s raznim stručnjacima u Hrvatskoj i izvan nje. Izuzetno me vesele susreti s djecom, koji su mi ujedno i poseban izazov, jer kod djece ne postoje identične situacije te uvijek saznam i naučim nešto novo, čujem nešto veselo.

– Koji su najveći problemi s kojima se djeca i mladi suočavaju danas u Hrvatskoj?

Unatoč poboljšanim propisima u području zaštite prava i dobrobiti djece i činjenici da djeca znaju više o svojim pravima u odnosu na prijašnje godine, mnoga djeca su i dalje zakinuta za svoja prava: djeca s teškoćama u razvoju, djeca u riziku od nasilja u obitelji, djeca žrtve seksualnog nasilja, djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djeca koja žive u siromaštvu, djeca s problemima u ponašanju te djeca manjinskih skupina i dalje u najvećoj mjeri trpe zbog kršenja njihovih prava u sustavu odgoja i obrazovanja, socijalne skrbi, pravosuđa te zdravstva.

Spremni s pitanjima

Zoom intervju

Isto tako, nedostaju bolja stručna podrška i pomoć djeci u području mentalnog zdravlja djece, a osobito za najranjivije skupine djece, poput djece s problemima u ponašanju i djece lišene slobode. Nažalost, prometne nesreće su i dalje vodeći uzrok smrtnosti djece, stoga prioritet u unaprjeđenju zaštite djece treba biti i sigurnost djece u prometu.

Također, stručnjaci, a i sama djeca, upozoravaju na problem tzv. ponašajnih ovisnosti (npr. pretjerano provođenje vremena u online okruženju, praćenje društvenih mreža, online kupovina, igranje kompjutorskih igara, patološko kockanje i online kladenje) koje postaju sve veći izazov u životu djece i njihovih obitelji.

Sve navedeno poziva nas odrasle na hitno rješavanje problema budući da vi, djeco, brzo rastete, stoga nema vremena za čekanje da se stvari pokrenu nabolje.

– Koliko su djeca i mladi u Hrvatskoj svjesni svojih prava? Provodite li aktivnosti edukacije o pravima djece?

Djeca su danas bolje upoznata sa svojim pravima, no nisu uvijek sigurna kome se i na koji način mogu obratiti u slučaju kršenja tih prava. Zato su susreti i razgovori s djecom iznimno važan dio našeg posla – zadaća nam je podržati djecu u boljem poznavanju dječjih prava te vas,

djecu, potaknuti i osnažiti u ostvarivanju vašeg prava na participaciju/sudjelovanje.

Nastojimo dobiti uvid u to kako djeca procjenjuju aktualno stanje u ostvarivanju svojih prava, što sve otežava ostvarivanje dječjih prava u društvu te tko bi i na koji način mogao pomoći da se prepreke prevladaju. Ovdje bih posebno istaknula spomenutu Mrežu mladih savjetnika te Forum mladih 16+, koji su mi vrijedan izvor informacija o tome kako u današnjem svijetu žive i razmišljaju djeca i mladi te što očekuju od nas odraslih.

– Na koji način pravobraniteljica za djecu pomaže u sprečavanju vršnjačkog nasilja?

Pravobraniteljica za djecu prati pojavu vršnjačkog nasilja i postupa sukladno ovlastima u slučajevima o kojima ima saznanja, bilo putem pritužbi koje zaprima od građana ili praćenjem objava u medijima. Potiče roditelje, učitelje i nastavnike, stručne suradnike u školama i ostalim ustanovama u kojima borave djeca da upoznaju djecu sa svim oblicima nasilja te ih osnažuju da nasilje prijave odrasloj osobi u koju imaju povjerenja.

– Koja je uloga pravobraniteljice u zaštiti djece od zlouporabe interneta i cyberbullyinga?

Ostvarivanje prava djece u digitalnom okruženju pratimo kroz pojedinačna obraćanja roditelja i stručnjaka, razgovore s djecom, medije te sudjelovanje na stručnim skupovima i sastancima.

Također, zalažemo se za razvoj medijske pismenosti djece, roditelja i odgojitelja/učitelja, kako bi se djeci omogućio siguran pristup korištenju digitalnih uređaja u skladu s njihovom dobi i na način koji im ne šteti, već podupire njihov razvoj. Smatramo da je, unatoč brojnim rizicima u digitalnom okruženju, nužno prepoznati mogućnosti koje ono pruža u ostvarivanju svih dječjih prava i ne zaboraviti obvezu odraslih da djecu nauče odgovornom ponašanju na internetu. Ujedno potičemo djecu i odrasle da se upoznaju sa svim oblicima digitalnog nasilja, da na vrijeme prepoznaju znakove zlouporabe interneta (poput, primjerice, poticanja na opasne izazove putem društvenih mreža, govora mržnje, dijeljenja osobnih podataka s nepoznatim osobama i sl.) te da sve takve situacije odmah prijave osobama od povjerenja – bilo roditeljima/skrbnicima, učiteljima i nastavnicima, stručnim suradnicima u školi ili policiji.

– Kako djeca, roditelji ili učitelji mogu prijaviti slučajeve kršenja dječjih prava u vašem uredu?

Pravobraniteljici za djecu mogu se javiti svi koji žele upozoriti na slučajeve povreda prava djeteta usmeno, telefonom ili osobno, te u pisanom obliku na adresu Ureda ili e-mail (info@djete.hr ili posebni e-mail samo za djecu: mojglas@djete.hr).

Prijave se mogu odnositi na povrede prava pojedinog djeteta ili na opće pojave koje ugrožavaju prava i interese djece, a posebnu pozornost posvećujemo prijavama koje nam upućuju djeca.

– Smatrate li da su zakoni u Hrvatskoj dovoljni za zaštitu dječjih prava, ili postoje područja koja bi trebalo unaprijediti?

Nakon što je Republika Hrvatska stranka UN-ove Konvencije o pravima djeteta već više od 30 godina, svakako postoji napredak u prepoznavanju prava djece i njihovoj važnosti, no ipak ne možemo biti potpuno zadovoljni s poboljšanjem, jer kroz naše praćenje još uvijek svjedočimo brojnim kršenjima prava djece u svim područjima njihovog života – a sve dok se krši pravo i jednog djeteta postoji prostor za poboljšanje. Zajednička

odgovornost svih odraslih je da djeci i mladim ljudima osiguramo život u državi u kojoj ih vidimo, čujemo i uvažavamo, kao i na naše zajedničko djelovanje u osiguravanju uvjeta u kojima djeca mogu sigurno i zdravo rasti i razvijati se.

– Koje su najvažnije promjene koje ste postigli u svom mandatu, ili koje se općenito ostvaruju kroz rad pravobraniteljice?

U mojem mandatu najviše se zalažem za pravo djece na sudjelovanje ili participaciju, tj. na slobodno iznošenje mišljenja i sudjelovanje djece u odlučivanju o svim pitanjima koja ih se tiču. Važno je da djeca imaju priliku sudjelovati u društvu, u svome mjestu, u organizacijama koje rade s djecom, te da ih se pita kakve sve sadržaje trebaju i žele u svojoj okolini i da mogu utjecati na donošenje odluka koje se odnose na život djece u mjestu gdje žive.

Ovdje bih kao jedno od većih postignuća istaknula projekt „Uvođenje Barnahus modela u Hrvatskoj“ (odnosno, osnivanje „Dječje kuće“), koji je pokrenut na moju inicijativu. Riječ je o interdisciplinarnom regionalnom centru za djecu žrtve nasilja, gdje na jednom mjestu djeca mogu biti saslušana i njihove individualne potrebe procijenjene, odnosno gdje mogu dobiti sve potrebne terapijske usluge u cilju zaštite njihove sigurnosti.

– Imate li poruku za djecu i mlade koji možda žele postati aktivniji u borbi za svoja prava?

Tražite informacije od odraslih osoba iz svoga okruženja, roditelja, učitelja i drugih, a oni vam ih moraju dati. Imate pravo tražiti odgovore na svoja pitanja, a mi odrasli dužni smo vam odgovoriti na njih. Od najranije dobi moramo učiti djecu o ljudskim pravima. Ukoliko to ne učinimo, to znači da nismo ispunili svoju ulogu odraslih. Razina zaštite dječjih prava u društvu ovisi o nama odraslima – o tome koliko ih poštujemo, ali i o tome koliko dobro smo uputili vas, djecu i mlade, u vaša prava.

**Luka Radić, Luka Kraljević, Laura Čorić,
Gabriela Jerzić Borzić i Marko Juras, 7.a**

INTERVJU S KUHARICAMA MERI I MIHAELOM

Od ove školske godine besplatne školske marende za sve učenike pripremaju se u našoj školi. U odnosu na prošlu godinu kada su već pripremljene marende stizale od vanjskih dobavljača, ove školske godine svi su učenici puno zadovoljniji ponudom i okusom. Za to su zaslužne kuharice Meri i Mihaela kojima smo postavili par pitanja.

– Otkad radite u našoj školi?

Ja (Mihaela) radim već tri godine ovdje, a ja (Meri) počela sam raditi ove godine.

– Koliko traje vaš radni dan?

Jedan tjedan od 7 ujutro do 3 popodne, a drugi od 9 ujutro pa do 5 popodne.

– Koje sve poslove obavljate dnevno?

Obavljamo sve poslove oko marendi: pripremamo, iznosimo i postavljamo ih za učenike nižih razreda, metemo kuhinju i peremo posude.

– Što najviše volite raditi, a što najmanje?

Najviše volimo peći kolače, a najmanje volimo prati posude.

– Koliko učenika prima školsku marendu?

Otprilike 330 učenika.

– Koja marena se djeci najviše sviđa?

Najviše im se sviđaju sendviči, koji dolaze uz sokove, i pizza.

– Koja marena se djeci najmanje sviđa?

Najmanje im se sviđa pita od sira.

– Koju marendu vi najviše volite spremati?

Najviše volimo pripremati rolice s Lino Ladom.

– Tko određuje školski jelovnik?

Uprava škole određuje, uz prijedloge nas kuharica i Vijeća učenika.

U kuhinji

– Sviđa li vam se više spremati marende ili da se marende dostavljaju?

Više nam se sviđa da mi spremamo marende jer je to bolje, zdravije, prirodnije i svježije.

– Gdje idu ostatci koji se ne pojedu?

Većinom nema ostataka jer se uvijek nađe netko tko će dodatnu marendu ponijeti kući ili je pojesti.

– Zašto ste se odlučili za ovaj posao?

Zato što volimo raditi s djecom i dinamično je.

Ivan Markovina i Mia Radan, 6.a

LANZAROTE – OTOK VJEČNOG PROLJEĆA, VULKANA, CRNIH PLAŽA I KAKTUSA

Prosinac je, počeli su zimski praznici. Koferi spremni, puni majica kratkih rukava i kratkih hlača, šilterica i sunčanih naočala. Doviđenja splitska buro, zatvorena autocesto i zagrebačka maglo! Hola España, Kanari, sunce i churrosi!

Let iz Zagreba do ovog Kanarskog otoka trajao je nešto više od 4 sata. Po dolasku u zračnu luku Arrecife uzimamo automobil koji će nas vjerno služiti svih osam dana boravka ovdje. U tih osam dana vidjeli smo i obišli puno lokacija i, iako je otok malen, puno je stvari koje trebate posjetiti. Ja ću vam pokazati one najvažnije, odnosno, one koje su se meni najviše svidjele.

Prvo nešto o samom otoku: Lanzarote je španjolski otok u Atlantskom oceanu, jedan od sedam Kanarskih otoka udaljen oko 140 km od marokanske obale. Temperatura je ovdje uvijek podjednaka, između 17 i 25 stupnjeva, zato ga i zovu otokom vječnog proljeća. Najtopliji je mjesec kolovoz, ali ni tada nije pretoplo. Vulkanskog

Jameos del Agua

U Nacionalnom parku Timanfaya

je podrijetla pa ga karakteriziraju crne plaže i polja lave. Poseban je pečat ovom otoku dao Cesar Manrique, umjetnik i kipar te aktivist za prirodu. UNESCO je 1993. cijelu površinu otoka proglasio rezervatom biosfere.

Ako ga budete posjetili, ove lokacije ne smijete preskočiti.

ARRECIFE – glavni grad otoka s niskim bijelim kućama, čija je najpopularnija atrakcija **Charco de San Ginés**, prirodna laguna u kojoj su se za vrijeme velikih osvajanja zaustavljali brodovi koji su se iz Latinske Amerike vraćali u Španjolsku. Razgledajte još i **Castillo de San**

Teguise

Casa museo del campesino

Gabriel, Casa Amarilla, crkvu San Gines, Castillo de San Jose...

TEGUISE – gradić koji je nekada bio glavni grad. Bijele kućice, uske uličice pune galerija otočkih umjetnika. Poseban je doživljaj posjetiti ga nedjeljom kad se održava sajam.

Muzej LAGOMAR – kuća Omara Sharifa (egipatskog glumca kojeg će se sjetiti samo oni koji su iz ove škole davno izašli) koju je projektirao i osmislio Cesar Manrique. Nalazi se u mjestu Nazaret.

Nacionalni park TIMANFAYA – evo ovako u mojim mislima izgleda Mars. Vulkanski krajolik s crvenkastom zemljom. Park obilazite autobusom i tada možete vidjeti tzv. Vatrene planine (Las Montañas del Fuego) koje su nastale tijekom velikih erupcija koje su trajale od 1730. do 1736. godine. Te su erupcije odredile izgled otoka. Temperatura u unutrašnjosti zemlje doseže i do 600 stupnjeva.

Crkva San Gines

Jardin de Cactus

Mirador del Rio

Lagomar

Jardin de Cactus

Timanfaya

Casa museo del campesino

Cueva de Los Verdes

JARDIN DE CACTUS – još jedno Manriqueovo djelo. Ovaj vrt ima oko 4500 kaktusa, s preko 450 različitih vrsta. Kao suvenir možete kupiti male kaktuse u plutenim čepovima (naš je još živ 😊).

CUEVA DE LOS VERDES i JAMEOS DEL AGUA – prirodne špilje nastale u vulkanskim tunelima. Vanjske prostore osmislio je, pogadajte, Cesar Manrique. Ovo su, uz Timanfayu, najposjećenije atrakcije na otoku.

U špilji Jameos del Agua živi endemska vrsta, slijepi albino račić.

Cueva de los Verdes skriva jednu tajnu koju nam je otkrio vodič, ali nju vam ne smijem odati, to smo morali obećati 😊

CASA MUSEO DEL CAMPE-SINO – muzej koji je Manrique posvetio zemljoradnicima, poljoprivrednicima koji su u radili u teškim uvjetima, obrađivali vulkansku zemlju. U sklopu muzeja nalazi se i restoran s odličnom

La Geria

Timanfaya

Jameos del Agua - albino račić

Mirador del Rio

Puerto del Carmen - zalazak sunca

hranom u kojem smo mi pojeli svoj božićni ručak.

VINOGRADI – jako su posebni. U vulkanskoj zemlji iskopane su rupe (la geria) i u svakoj se nalazi jedan trs vinove loze. Ta metoda štiti lozu od jakih vjetrova koji često pušu s Atlantika.

MIRADOR DEL RIO – kao što mu ime govori, vidikovac s kojeg se puža predivan pogled na Chinijo arhipelag. Unutra se nalazi restoran. Treba li naglašavati tko ga je projektirao? (Cesar Manrique 😊)

Vjerujem da su mnogi od vas, čitajući tekst i gledajući

fotografije, poželjeli posjetiti Lanzarote. Ovo je bio samo kratak pregled mjesta koja su mi se posebno svidjela, a vjerujte, još ih je puno koja trebate vidjeti. Lijepo je doživjeti Božić i Novu godinu u kratkim rukavima, pogotovo na ovakvom mjestu gdje su priroda i ruka Cesara Manriquea oblikovale pejzaže koji vam se urežu duboko u sjećanje. Ako dodete, možda doživite i zalazak sunca koji smo mi doživjeli...

Leo Grandić Komljen, 6.b

NATJECANJA

Državno natjecanje iz informatike

Lav Mlinar, 8.b

- 1. mjesto u kategoriji Osnove informatike
- 1. mjesto u kategoriji Logo
- 5. mjesto u kategoriji Primjena algoritama

Županijsko natjecanje iz informatike

Toni Balint, 8.b – 3. mjesto u kategoriji Logo

Dalmatinski festival matematike

Lav Mlinar i Luka Librenjak, 8.b; Marko Juras, 7.a i Lena Živković, 7.c – 1. mjesto

Dabar - međunarodno natjecanje iz znanja informatike i računalnog razmišljanja

Učenici rangirani među 10% najboljih u Hrvatskoj: Andro Gracin i Karlo Šerbo Čulić, 4.b; Domina Duplančić, 5.b; Toma Jerčić, 5.a; Marla Kukoč, 6.a; Neli Šitić, 6.b; Josip Slapničar i Ema Tomić, 7.c; Lav Mlinar, Toni Balint i Dora Božanić, 8.b

Natjecanje iz matematike „Klokan bez granica“

Učenici rangirani među 10% najboljih u Hrvatskoj: Zvonimir Pleić, Marijeta Cipci, Karlo Šerbo Čulić, Toma Jerčić, Josip Slapničar, Marko Juras i Lav Mlinar

Županijsko natjecanje iz matematike

Lav Mlinar, 8.b – 1. mjesto (pohvaljen na državnoj razini)
Karlo Šerbo Čulić, 4.b – 3. mjesto
Josip Slapničar, 7.c – 5. mjesto

Županijsko natjecanje iz fizike

Lav Mlinar, 8.b – 3. mjesto

Državno natjecanje iz astronomije

Gea Radnić, 5.b – 7. mjesto (1. mjesto na županijskoj razini)

HIPPO – ENGLISH LANGUAGE OLYMPIAD (World Finals) 2024

Lav Mlinar – 17. mjesto na svjetskoj razini

Državno natjecanje iz engleskog jezika

Lav Mlinar, 8.b – 4. mjesto

Županijsko natjecanje iz hrvatskog jezika

Dora Božanić, 8.b – 2. mjesto

Županijsko natjecanje iz njemačkog jezika

Dora Božanić, 8.b – 2. mjesto

Županijsko natjecanje iz talijanskog jezika

Lav Mlinar, 8.b – 5. mjesto

Međužupanijsko natjecanje iz debate

Gabriela Lelas, 7.b; Lena Živković i Ela Mateljan, 7.c – 3. mjesto

LiDraNo – kategorija školski listovi

Mravac – predložen za državnu razinu

27. pjesnička smotra Ča-more-judi

Miša Šošić, 2.a – rad „Fantažija“ izabran među 10 najboljih radova

Sportska natjecanja

Jesenski kros (županijsko natjecanje)

Lucija Mihanović, Maris Džinkić, Nora Stanić, Andrea Gabrić, Laura Gabrić i Laura Ratković, 6.b – 2. mjesto
Lola Stipičić i Marlena Bebić, 8.a; Vana Košta, 7.b; Lena Ordulj i Lena Živković, 7.c – 4. mjesto

Županijsko natjecanje u šahu

Tomo Bolotin, 8.a; Gabriel Lendić i Toma Jurčev Martinčev, 8.c; Roko Bagatin, 7.b;
Josip Slapničar, 7.c – 4. mjesto

Županijsko natjecanje u stolnom tenisu

Ema Kandić, Lucija Desnica i Anja Mach, 7.b; Lola Stipičić, 8.a; Mia Lara Bešlić, 8.c – 3. mjesto

Županijsko natjecanje u stolnom tenisu

Dan Europe – dodjela nagrada najboljim splitskim učenicima

BRUCE DICKINSON

Paul Buce Dickinson ili samo Bruce Dickinson rođen je 7. kolovoza 1958. godine u Worksopu, UK te je britanski pjevač, kantautor, glazbenik, zrakoplovni pilot, poduzetnik, pisac, radijski komentator, skladatelj, glumac, vokalist, televizijski voditelj, mačevalac, scenarist, DJ i pivar. Također je i pjevač engleskog heavy metal benda Iron Maiden. Do šeste godine odgajali su ga djed i baka zato što su mu roditelji bili još tinejdžeri. U početku je želio svirati bubnjeve, a svoj pjevački glas otkrio je dok je pokušavao ohrabriti svog prijatelja da otpjeva visoke note dok su zajedno svirali Let it be. Kad se 1976. vratio kući iz internata, upisao se u školu King Edward VIII. School, gdje se kao pjevač pridružio svojoj prvoj grupi. Grupa se uskoro raspala nakon što je radnik čeličane kojeg su probudili pokušao slomiti bubnarski set. Nakon što je maturirao ekonomiju, engleski i povijest, pridružio se vojsci na šest mjeseci, a kad je shvatio da to nije za njega, prijavio se za mjesto učitelja povijesti. Njegovi roditelji su željeli da ostane u vojsci, ali on je rekao da želi prvo diplomirati. Bila je to laž jer je odmah započeo nastupati. Tada je bio u sastavima Speed, Shots i Samson. Dok je predvodio grupu Samson, prvi put je ugledao Iron Maiden koji ih je bio podržavao. Čim ih je ugledao, shvatio je da Samson nije za njega te da želi postati pjevač Iron Maidena. U Samsonu je ostao još godinu dana nakon čega se grupa raspala zbog problema s diskografskom

kućom. Na posljednjem nastupu Samsona prišao mu je menadžer Iron Maidena te ga zamolio da dođe na audiciju za novog pjevača. 1993. je napustio Iron Maiden i započeo novu karijeru, a 1999. se ponovno se pridružio Iron Maidenu gdje je i danas. 1983. oženio se s Jane od koje se razveo 1987., a sa svojom drugom suprugom Paddy Bowden ima troje djece. 2011. Dickinsonu je njegova alma mater, Sveučilište Queen Mary u Londonu, dodijelila počasni doktorat glazbe u čast njegovog doprinosa glazbenoj industriji. 2019. Dickinson je proglašen počasnim građaninom Sarajeva te je primio prestižnu gradsku nagradu Šesti april za svoj trud nastupajući pod opsadom 1994. godine. Iako nikad nije išao na formalnu poduku, njegov je raspon glasa i dalje velik. Poznat je po svojem kvaziopernom tenoru i jedan je od pionira opernog vokalnog stila koji su kasnije preuzeli power metal pjevači. Jedan je od najboljih rock pjevača svih vremena.

Marla Kukoč, 6.a

Bruce Dickinson

Zna se tko je pravi fan

Biografski film o hrvatskom košarkaškom Mozartu napokon u kinima

DRAŽEN

Film govori o legendarnom hrvatskom košarkašu Draženu Petroviću, njegovu odrastanju, porazima i uspjesima, kako sportskim, tako i životnim. O ljudima kao što je Renata koji su podredili, ili barem pokušali, svoj život kako bi podržali Draženov put. Osim Renate, i cijela je njegova obitelj podupirala njegove odabire. Iako nas dijele desetljeća od Draženova vremena, kostimografija i scenografija vjerodostojno su nas odveli u vrijeme 80-ih godina.

Film *Nešto jače od mene – priča o Draženu* igrani je biografski film s elementima dokumentarnog, ali se svojim sadržajem može svrstati i u sportsku dramu. Redatelji su filma Danilo Šerbedžija i Ljubo Zdjelarević. U filmu su prikazane sve važne osobe iz života Dražena Petrovića: Renata, njegova djevojka, Aleksandar Petrović, Draženov brat, roditelji, djevojka Klara te njegovi suigračici i treneri. Snimanje filma počelo je u rujnu 2023. godine u Šibeniku, odakle je košarkaška priča i krenula, nastavilo se u Zagrebu, Madridu i SAD-u. Samo snimanje trajalo je sedam tjedana, a premijera je filma bila 22. listopada 2024. kada bi Dražen, da je živ, proslavio svoj 60. rođendan.

Film govori o legendarnom hrvatskom košarkašu Draženu Petroviću, njegovu odrastanju, porazima i uspjesima, kako sportskim, tako i životnim. O ljudima kao što je Renata koji su podredili, ili barem pokušali, svoj život kako bi podržali Draženov put. Osim Renate, i cijela je njegova obitelj podupirala

njegove odabire. Iako nas dijele desetljeća od Draženova vremena, kostimografija i scenografija vjerodostojno su nas odveli u vrijeme 80-ih godina. Nama, koji nismo živjeli u Draženovo vrijeme i nismo gledali njegove utakmice, radnja, ali i vjerodostojnost glumaca uspjeli su dočarati veličinu koja se mora zapamtiti. Dražen Petrović je ustrajan, borben, strastven i težio je savršenstvu. Njegova ljubav prema košarci započela je u mladim danima, iako su njegovi roditelji smatrali da je nadareniji za klavir. Njegova je želja bila jača pa su ga upisali u KK Šibenku. Radnja prati Dražena koji trenira prije škole, nakon škole, prije treninga, nakon treninga, sve dok ne bi bio potpuno zadovoljan. Nakon brata Aleksandra pozvan je u KK Cibonu te počinje njegov zagrebački život. U tom razdoblju života upoznaje jednu od najvažniji osoba u svom životu, a to je Renata koja ga prati u svim fazama njegove karijere. Film daje uvid i u njegov madridski i američki život.

Radnja filma obuhvaća vrijeme od 1964. do 1993., godine

njegove smrti. Prikazujući Draženov život, jasno je pokazano koliko je truda moralo biti uloženo za uspjeh, i njegovog i obiteljskog. Također, dok je on na sigurnom gradio karijeru u SAD-u, njegova je obitelj bila u ratnoj Hrvatskoj i to je bio veliki emocionalni uteg za njega zbog kojeg je tajno i, nažalost, na kraju tragično posjetio svoju domovinu.

Iako je Draženova priča dio prošlosti, još je uvijek aktualna i potiče mnoge mlade da se ugledaju na njega te ispune svoje snove idući njegovim stopama. Za snimanje filma korištene

su snimke utakmica, intervjuirani su njegovi poznanici i obitelj čime gledatelj dobije realističniji pogled na to vrijeme. Zanimljiv je i simboličan odabir boja, narančasta dominira kao boja Šibenke i košarkaške lopte. Glazbena je podloga raznovrsna i ključna za dodatan emocionalni naboj, pratila je sve faze Draženova života, od američkog hip-hopa do njemačkih stihova koji su pratili kobnu vožnju. Izvrstan je primjer, također, kraj filma jer u toj sceni glumci ne razgovaraju, već čujemo umirujuću i tužnu glazbu čiji stihovi i ritam upućuju da je u tom trenutku završio život legende hrvatske košarke.

Film o Draženu trebaju pogledati svi, ali osobito sportaši jer govori o ustrajnosti i nesavladivoj vjeri u sebe. Kod svih će izazvati val emocija jer je tužno da jedan uspješan, strastven i uporan život tragično završi i zaustavi razvoj ovakvih veličina; no i život piše raznovrsne i neočekivane scenarije. Sada ostaje na gledateljima zadatak da gledanjem ovoga filma očuvaju uspomenu na talente koji se rijetko rađaju.

Marlena Bebić, 8.a

Ugrožena je sigurnost stranih radnika u Splitu

GOVOR MRŽNJE NA SPLITSKIM ULICAMA

Nekolicina građana Splita fizički su zlostavljala stranog radnika. U nevjerici se normalna osoba mora pitati zašto je govor mržnje prema stranim radnicima tako jak, odakle ta potreba. Turiste, strance ljeti čuvamo, ali zato marljive strane radnike napadamo?!

Govor mržnje nije samo skup riječi, to je oblik izražavanja koji vrijeđa i ponižava druge ljude zbog njihove rase, nacionalnosti, vjere i drugih osobina koje su različite od većine. Takav govor potiče podjele, nasilje i ugrožava našu zajednicu, moju zajednicu.

Na splitskim ulicama sve češće primjećujemo neprimjerene grafite, uvrede i neprijateljstvo prema drugim i drugačijim skupinama ljudi. Posljednji takav primjer jesu i događaji vezani uz novodoseljenike koje se zajedničkim imenom zove nepalci-ma. Ti su se vrijedni ljudi doselili u naš grad kako bi konačno imali posao i počeli zarađivati za svoju obitelj. Istovremeno se događa i nešto neljudsko. Iako marljivo rade uz malu zaradu poslove koje Hrvati ne žele raditi, njihova je sigurnost svakodnevno ugrožena. Dokaz je tomu incident koji se dogodio nedavno. Nekolicina građana Splita fizički

su zlostavljala stranog radnika. U nevjerici se normalna osoba mora pitati zašto je govor mržnje prema stranim radnicima tako jak, odakle ta potreba. Turiste, strance ljeti čuvamo, ali zato marljive strane radnike napadamo?! Ni društvene mreže ne odmažu u svemu jer šire, a time i podupiru takav sadržaj. Naći će se i oni koji kažu da je fizičko nasilje izoliran slučaj i da su to uglavnom verbalne upadice. Ali, riječi imaju moć. Povijest nas uči da svaki govor mržnje vodi prema nasilju. Biranjem riječi koje pružaju dobrodošlicu i ljubav možemo stvoriti zajednicu u kojoj se i mi osjećamo sigurno. Naši novi sugrađani ne dolaze u borbu, već raditi svoj posao i biti dio civiliziranog društva.

Zaustavljanje govora mržnje nije samo problem lokalne zajednice, nego problem svakog pojedinca. Sve kreće od jednog čovjeka, i promjena i poraz. Na ulicama svoga grada trebamo graditi mir i poštovanje, toleranciju prema pridošlima jer je to naša ljudska obveza. Naša je zadaća birati riječi koje grade mostove, a ne zidove.

Marin Bakotić, 8.a

UNSERE BERLINREISE – EIN UNVERGESSLICHES ABENTEUER

Vom 1. bis zum 4. Mai 2025 unternahmen wir mit unserer Deutschlehrerin eine spannende Reise nach Berlin. Gemeinsam mit unseren Mitschüler:innen der Schule Kamen-Šine flogen wir in die deutsche Hauptstadt – und erlebten erlebnisreiche Tage voller Geschichte, Kultur und Spaß.

1. Mai – Erste Eindrücke und Highlights

Nach unserer Ankunft um 12 Uhr starteten wir direkt mit unserem Programm. Zuerst ging es zur berühmten East Side Gallery, wo die bemalten Mauerreste ein Stück Berliner Geschichte auf kreative Weise erzählen. Danach fuhren wir nach Kreuzberg und stärkten uns mit einem echten Berliner Döner – ein kulinarisches Highlight!

Am Nachmittag machten wir eine Panorama-Busfahrt durch die Stadt, bei der wir viele erste Eindrücke sammeln konnten. Natürlich durfte ein Stopp am Brandenburger Tor, dem Symbol der deutschen Einheit, nicht fehlen. Zum Abschluss des Tages besuchten wir den Berliner Zoo, wo wir Pandas, Elefanten und viele andere Tiere bestaunten.

2. Mai – Geschichte und Ausblick

An unserem zweiten Tag nutzten wir die Berliner U-Bahn, um die Stadt zu erkunden. Der Tag begann mit einem Besuch im Reichstagsgebäude und einem Rundgang durch das Regierungsviertel. Danach besichtigten wir das eindrucksvolle Denkmal für die ermordeten Juden Europas, das uns alle sehr nachdenklich stimmte.

Es folgten weitere bedeutende Stationen wie der Potsdamer Platz, der Alexanderplatz, das Rote Rathaus, der Berliner Dom, die Museumsinsel, die Kaiser-Wilhelm-Gedächtniskirche, der geschichtsträchtige Bebelplatz und – zum Abschluss

S Vojkom V na polasku

U podzemnoj

– der Besuch des Berliner Fernsehturms, von dem wir in 203 Metern Höhe einen atemberaubenden Blick über die Stadt genießen konnten.

*Eastside Gallery**Brandenburger Tor**Bebelplatz**Potsdam**Sanssouci Park**Mapa podzemne željeznice*

3. Mai – Potsdam und Berliner Geschichte

Am dritten Tag standen gleich mehrere Highlights auf dem Programm. Wir begannen mit einem Besuch am ehemaligen Checkpoint Charlie, dem berühmten Grenzübergang während der Teilung Berlins. Danach fuhren wir nach Potsdam, wo wir das Neue Palais, das weltberühmte Schloss Sanssouci und das charmante Holländische Viertel besichtigten.

Zurück in Berlin bewunderten wir das barocke Schloss Charlottenburg und rundeten den Tag mit einem Besuch im interaktiven Deutschlandmuseum ab – eine spannende Reise durch die deutsche Geschichte. Anschließend bummelten wir durch das Nikolaiviertel und besuchten das Restaurant Split.

4. Mai – Abschied mit vollem Herzen

Am letzten Tag hieß es Abschied nehmen. Mit vielen neuen Eindrücken, tollen

*Checkpoint Charlie**Checkpoint Charlie**Sveto Rimsko Carstvo Njemačke
Narodnosti*

Erinnerungen, Souvenirs – und natürlich unzähligen Fotos – traten wir die Heimreise an.

Unsere Reise nach Berlin war ein echtes Highlight des Schuljahres – eine tolle Gelegenheit, neue Freundschaften zu knüpfen und unsere Deutschkenntnisse im Alltag zu verwenden.

Wir haben viel gelernt, gelacht und erlebt – und wir hoffen, dass noch viele weitere gemeinsame Reisen folgen werden!

Dora Božanić, 8.b

Deutschlandmuseum – razdoblje prosvjetiteljstva

Simboli Berlina

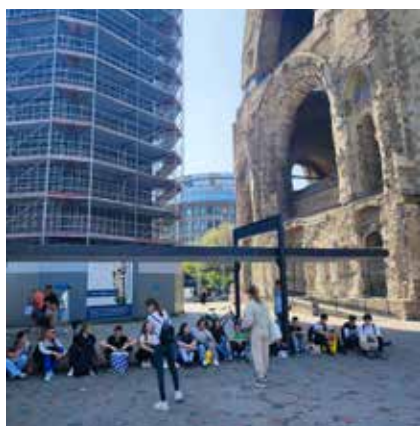
Regierungsviertel – staklene plače s člancima iz ustava SR Njemačke

Berliner Fernsehturm

Stup pobjede

Vrijeme za pauzu od šetanja

Reichstag

Povratak kući

BERLIN & POTSDAM – WIE GUT KENNST DU BERLIN?

Teste dein Wissen über die Highlights, die wir gesehen haben.

1. Wie heißt das berühmte Tor, das heute ein Symbol für die deutsche Einheit ist?

- A) Alexanderplatz
- B) Potsdamer Platz
- C) Brandenburger Tor

2. Welcher Fluss fließt durch Berlin?

- A) Der Rhein
- B) Die Spree
- C) Die Donau

3. Wie hoch ist der Berliner Fernsehturm?

- A) 150 Meter
- B) 203 Meter (Aussichtsplattform)
- C) 99 Meter

4. Was war Checkpoint Charlie?

- A) Ein Kino
- B) Ein Grenzübergang zwischen Ost- und West-Berlin
- C) Ein Museum über Dinosaurier

5. Wie heißt der große Platz mit der Weltzeituhr im ehemaligen Ost-Berlin?

- A) Alexanderplatz
- B) Marienplatz
- C) Leipziger Platz

6. Welcher berühmte Palast steht in Potsdam?

- A) Schönbrunn
- B) Schloss Sanssouci
- C) Schloss Bellevue

7. In welchem Museum konnten wir deutsche Geschichte auf moderne Art erleben?

- A) Deutschlandmuseum
- B) Pergamonmuseum
- C) Naturkundemuseum

8. Welche Sehenswürdigkeit ist bekannt für ihre moderne Architektur und wurde auf einem ehemaligen Grenzgebiet gebaut?

- A) Museumsinsel
- B) Potsdamer Platz
- C) Gendarmenmarkt

9. Welches Verkehrsmittel haben wir in Berlin oft benutzt?

- A) Flugzeug
- B) U-Bahn
- C) Pferdekutsche

10. Welche Ausweisdokumente sind für eine Reise nach Deutschland notwendig?

- A) Schülerausweis
- B) Gesundheitskarte
- C) Personalausweis oder Reisepass

Wie viele Punkte hast du?

0–3 Punkte: Noch ein bisschen üben 😊

4–7 Punkte: Schon ganz gut! 🍀

8–10 Punkte: Berlin-Expert*in! 🏆

Lösungen
1. C) Brandenburger Tor 2. B) Die Spree 3. B) 203 Meter (Aussichtsplattform) 4. B) Ein Grenzübergang zwischen Ost- und West-Berlin 5. A) Alexanderplatz 6. B) Schloss Sanssouci 7. A) Deutschlandmuseum 8. B) Potsdamer Platz 9. B) U-Bahn 10. C) Personalausweis oder Reisepass

LA CUCINA ITALIANA

I ragazzi delle classi IV hanno frequentato un corso della cucina italiana in laboratorio all'alta scuola di cucina ŠKMER di Spalato.

Accompagnati dall'insegnante d'italiano e motivati dagli chef hanno preparato i piatti italiani: pizza, gnocchi al pomodoro e tiramisù.

Ivona Katunarić

Prvo treba oguliti...

...a potom narezati

Ipak nam treba mala pomoć

Osmijeh je tu čim se priprema pizza

Svi volimo puno sira

Njoki s umakom od rajčice

Moramo imati i nešto za desert

Još malo pa će degustacija

IL QUIZ SULLA PIZZA

1. Qual è l'ingrediente principale di una pizza margherita tradizionale?
a) Funghi b) Prosciutto c) Mozzarella d) Tonno
2. Da quale città italiana proviene la pizza margherita?
a) Roma b) Napoli c) Milano d) Firenze
3. Qual è l'ingrediente che rappresenta il verde nella pizza margherita, ispirata ai colori della bandiera italiana?
a) Basilico b) Pomodoro c) Mozzarella d) Peperoni
4. Qual è il nome della pizza con prosciutto e funghi?
a) Margherita b) Quattro Stagioni c) Capricciosa d) Diavola
5. Cosa è la "pizza bianca"?
a) Una pizza senza formaggio b) Una pizza senza pomodoro
6. Qual è l'ingrediente tradizionale della pizza "Diavola"?
a) Funghi e prosciutto b) Ananas e prosciutto
c) Tonno e cipolle d) Salsiccia piccante e peperoni
7. Qual è il nome della pizza piegata a metà?
a) Stromboli b) Panzerotto c) Calzone d) Focaccia
8. Qual è l'ingrediente che rappresenta il rosso nella pizza margherita?
a) Prosciutto b) Pomodoro c) Peperoni d) Ravanelli
9. Quale non è una pizza tradizionale italiana?
a) Hawaiian Pizza b) Pizza Margherita c) Pizza Diavola d) Pizza Marinara
10. Qual è l'ingrediente che rappresenta il bianco nella pizza margherita?
a) Basilico b) Pomodoro c) Mozzarella

IMPRESSUM

Mravac, list učenika i djelatnika OŠ Manuš-Split, Split
Broj 16, lipanj 2025.

NAKLADNIK
OŠ Manuš-Split, Vukovarska 11, 21000 Split

GLAVNA UREDNICA I VODITELJICA
Ivana Goreta, prof.

UREDNIŠTVO
Ivana Dadić, prof. – voditeljica novinarske grupe
Marla Kukoč, Ivan Markovina, Mirta Mimica, Mia Radan i Rea Saje-Budija, 6.a
Leo Grandić Komljen, 6.b
Marita Nikolić i Laura Skeledžija, 6.c
Jelena Čado, Roko Jurković i Luka Radić, 7.a
Ela Mateljan, Sara Schmidt Mandić i Klarissa Chloe Plejić, 7.c
Tonka Benić, 8.a
Dora Božanić, 8.b

LIKOVNO UREDNIŠTVO
Ivana Goreta, prof. i Ana Pletikosić, prof.

FOTOGRAFIJE
učitelji, učenici, Internet

NASLOVNICA I NAZADNICA
Marina Modrić, prof.

GRAFIČKA PRIPREMA
Frano Žaja

NAKLADA
600 primjeraka

WEB
<https://os-manus-st.skole.hr/>

